

Електронне наукове фахове видання "Ефективна економіка" включено до переліку наукових фахових видань України з питань економіки (Наказ Міністерства освіти і науки України від 29.12.2014 № 1528)

Дніпропетровський державний аграрно-економічний університет

№ 7, 2014 [Назад](#) [Головна](#)

УДК 657

М. М. Матієшин,
аспірантка кафедри теоретичної та прикладної економіки
ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника», м. Івано-Франківськ

ОРГАНІЗАЦІЯ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ ПРОЦЕСУ ЕКСПЛУАТАЦІЇ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ У БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ

М. М. Matieshin,
post-graduate student of the theoretical and applied economics department
of the State higher education establishment "Vasyl Stefanyk Precarpathian National University", Ivano-Frankivsk

ORGANISATION FOR ECONOMIC ANALYSIS OF OPERATING FIXED ASSETS IN CONSTRUCTION ENTERPRISES

У статті досліджено питання організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів у будівельних підприємствах. Досліджено організацію економічного аналізу як систему засобів, які забезпечують оптимальне її функціонування та подальший розвиток. У статті досліджено мету, завдання, об'єкти та принципи організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів, а також виокремлено чотири етапи в процедурі проведення економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів на будівельному підприємстві від дотримання яких залежить його успіх.

This paper investigates the issue of economic analysis during operation of fixed assets in construction enterprises. Investigated the organization of economic analysis as a system of tools that provide optimum performance and its further development. The article investigates the purpose, objectives, objects and principles of economic analysis during operation of plant and equipment, and singled out four stages in the process of economic analysis during operation of plant and equipment at a construction company on the observance of which depends for its success.

Ключові слова: основні засоби, процес експлуатації, організація економічного аналізу, принципи економічного аналізу.

Keywords: fixed assets, the process of operation, the organization of economic analysis, principles of economic analysis.

Постановка проблеми. В сучасних ринкових умовах успіх економічного аналізу значною мірою залежить від його організації, яка дозволяє шляхом проведення налагодити та впорядкувати у відповідну систему інформаційно-методологічне забезпечення. Адже організація економічного аналізу – це система методів і засобів, які забезпечують оптимальне її функціонування та подальший розвиток [1, с. 33]. Від раціональної організації аналітичного процесу залежить можливість оптимізації процесу експлуатації основних засобів, що дозволить своєчасно виявляти його вплив на кінцеві результати діяльності будівельних підприємств.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблема організації аналітичної роботи в будівельних підприємствах приділено достатню уваги такими вченими, як: В.В. Сопко [2], В.П. Завгородній [2], А.Д. Шеремет [3], С.І. Шкарабан [4] та інші. Проте питання організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів належить до найменш опрацьованих вітчизняною наукою питань, що свідчить про актуальність обраної теми.

Постановка завдання. Метою статті є дослідження наукових основ організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів у будівельних підприємствах.

Виклад основного матеріалу. Організація економічного аналізу – це з однієї сторони система заходів дослідження економічних явищ та процесів діяльності господарюючого суб'єкта, а з іншої – система раціональних дій в процесі вивчення певного об'єкта відповідно до поставлених завдань. Так, А.М. Кузьмінський, В.В. Сопко та А.П. Завгородній зазначають, що організація економічного аналізу – це з однієї сторони, система, а з іншої сторони – процес управління економічним аналізом [2, с.4].

Слід зазначити, що раціональна організація економічного аналізу основних засобів потребує дотримання принципів, які сприяють підвищенню його ефективності й поліпшенню фінансових результатів діяльності будівельних підприємств (табл.1).

Таблиця 1.
Принципи організації економічного аналізу

Принцип	Характеристика
Науковості	аналіз повинен мати науковий характер, тобто базуватися на використанні передового досвіду, новітніх методів дослідження [5, 6]
Системності	передбачає дослідження економічних явищ і процесів як складних динамічних систем із функціонально-структурною будовою елементів, певним способом пов'язаних між собою та зовнішнім середовищем [5, 7]
Комплексності	полягає в тому, що аналіз повинен охоплювати всі сторони діяльності підприємства для з'ясування його фінансового стану й виділення необхідних заходів щодо поліпшення його функціонування [8]
Періодичності	передбачає необхідність систематичного проведення аналітичних досліджень на базі високої їх організації та планування аналітичної роботи [9]
Достовірності	аналіз повинен базуватися на достовірній, перевіреній інформації, що реально відображає об'єктивну дійсність, а його висновки мають обґрунтуватися точними аналітичними розрахунками [8]

Оперативності	полягає у тому, що економічний аналіз повинен здійснюватися швидко і своєчасно, що дасть змогу керівництву будівельного підприємства приймати правильні управлінські рішення, що відповідають поточній кон'юктурі фінансового ринку й пріоритетам розвитку підприємства [6]
Дієвості	полягає в тому, що аналіз повинен ефективно впливати на діяльність підприємства і його результати, вчасно виявляти недоліки в роботі, інформувати про це керівництво підприємства, а також попереджати виникнення їх у майбутньому. Результати аналізу мають служити для керівництва будівельного підприємства інформаційною базою для прийняття управлінських рішень з метою оптимізації його функціонування [5, 8]
Ефективності	означає, що витрати на проведення аналітичного дослідження повинні бути найменшими при оптимальній глибині аналізу і його комплексності [5, 8, 9]
Всебічність	передбачає врахування всіх внутрішніх зв'язків і відносин системи та всіх факторів, які впливають на її функціонування [2]
Динамічність	встановлює, що всі характеристики системи слід розглядати не як постійні, а як такі, що змінюються до своєї протилежності. Принцип динамічності передбачає досить гнучкі зв'язки всередині підприємства між його функціональними підрозділами для здійснення аналізу [2]
Паралелізм	в організації обліку, контролю та аналізу плумачиться як обов'язкова наявність систем (підсистем) бухгалтерського обліку, контролю і аналізу в усіх самостійних господарських підрозділах [2]

Дослідження проблем організації економічного аналізу безпосередньо пов'язані із застосуванням його сутності в частині мети, завдань та об'єктів аналізу процесу експлуатації основних засобів, що відображено на рис. 1.

Крім того, важливим проблемним питанням є обрання організаційної форми економічного аналізу. Тому для його вирішення на практиці застосовують такі підходи:

- 1) функціональний, що передбачає визначення функцій, цільової спрямованості та переліку систематизованих за відповідними управлінськими критеріями й особливостями об'єкта управління аналітичних завдань;
- 2) структурно-виконавчий, що передбачає обрання організаційної форми економічного аналізу, визначаючи функціональні служби й окремих фахівців, а також згідно цього підходу проводиться розподіл обов'язків щодо виконання аналітичних робіт;
- 3) технологічний, згідно якого технологія аналізу виступає складовою технології управління, тобто поділ технології аналітичної роботи.

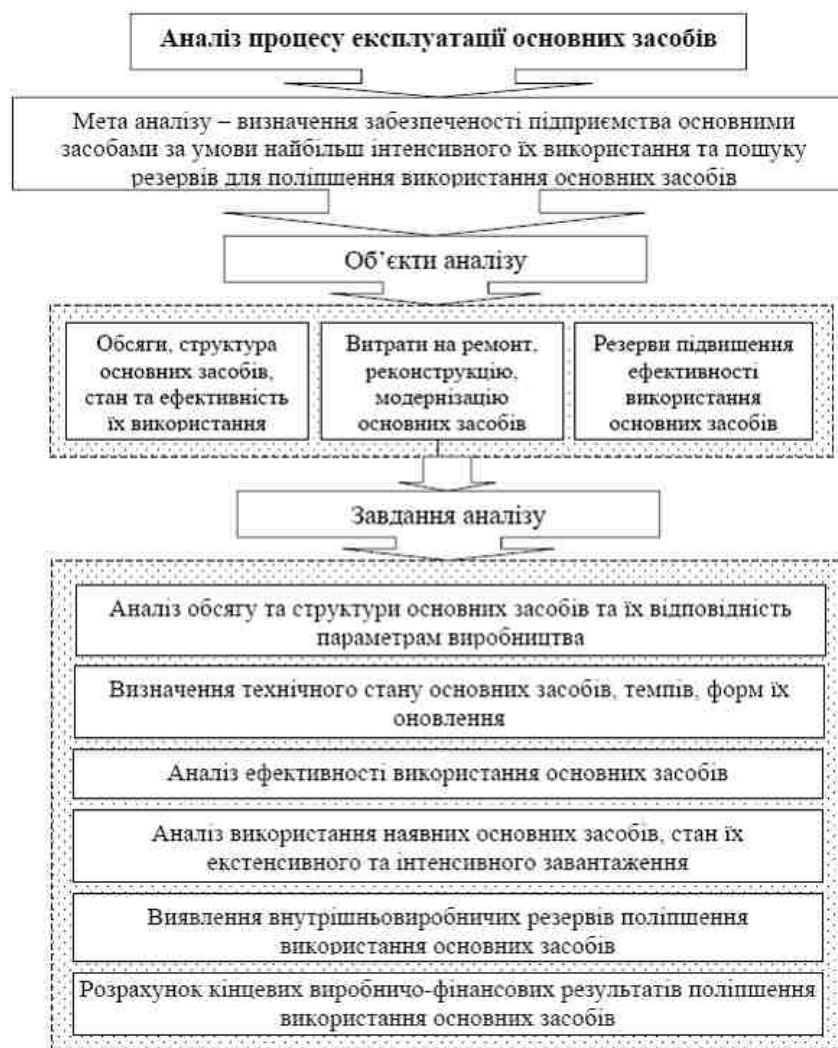

Рис. 1. Мета, завдання та об'єкти аналізу процесу експлуатації основних засобів

Із врахуванням організаційно-технологічних особливостей функціонування будівельних підприємств нами запропоновано для організації аналітичного забезпечення процесу експлуатації основних засобів застосовувати поєднання двох останніх підходів здійснення аналізу окремим підрозділом, а саме службою економічного аналізу, функціонування якої забезпечить реалізацію інформаційних потреб внутрішніх користувачів будівельного підприємства.

В процесі дослідження нами виокремлено наступні етапи в процедурі проведення економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів на

будівельному підприємстві від дотримання яких залежить його успіх (рис.2).

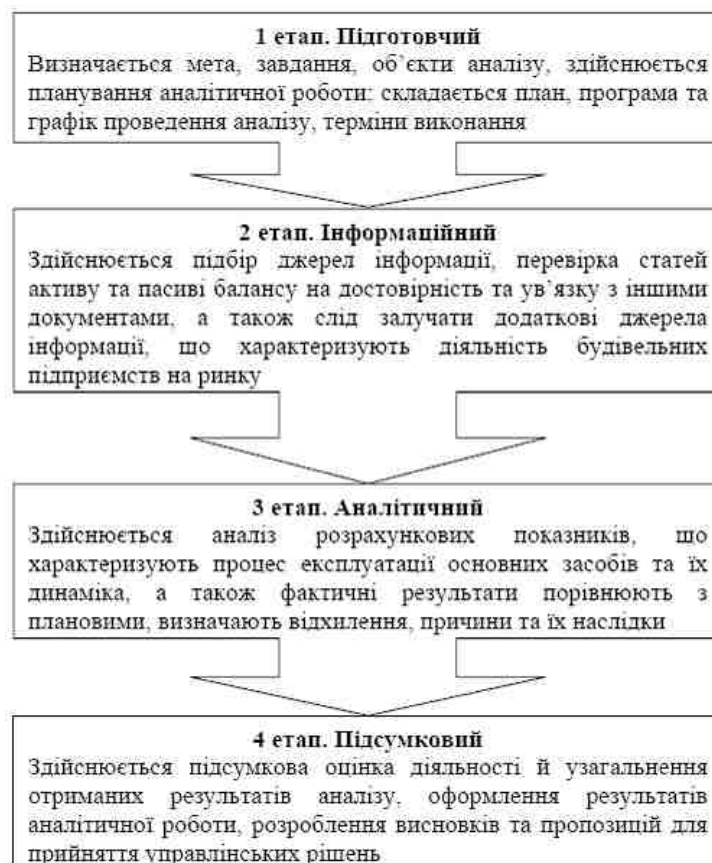

Рис. 2. Організаційні етапи аналізу процесу експлуатації основних засобів на будівельному підприємстві

Слід зазначити, що підготовчий етап є найвідповідальнішим організаційним етапом, на якому здійснюється складання плану, програми та графіку проведення аналізу. Основною метою на підготовчому етапі є створення сприятливих умов для раціональної організації економічного аналізу. І.Д. Лазаршина зазначає, що на підготовчому етапі аналітичної роботи слід забезпечити виконання таких процедур:

- визначення рівня доступу до джерел інформації виконавців за ступенем підпорядкованості;
- обмеження несанкціонованого доступу до результатів аналізу з боку користувачів для забезпечення економічної безпеки суб'єкта господарювання [10, с.90].

Наступним організаційним етапом аналізу процесу експлуатації основних засобів є інформаційний – це підбір джерел інформації для проведення економічного аналізу.

Основним джерелом інформації для аналізу процесу використання основних засобів є дані бухгалтерського обліку та звітності, де відображаються всі господарські операції та результати діяльності будівельних підприємств. В свою чергу бухгалтерська інформація включає дані синтетичного і аналітичного обліку та дані які містяться у фінансовій, управлінській та статистичній звітності.

Основні джерела інформаційного забезпечення економічного аналізу процесу використання основних засобів на будівельних підприємствах відображено на рис.3.

Слід зазначити, що для забезпечення економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів крім наведеної вище інформаційної бази, доцільним є використання інформації отриманої з мережі Інтернет, телебачення чи довідників.

Рис. 3. Інформаційна база для аналізу процесу використання основних засобів

На третьому аналітичному етапі слід здійснювати аналітичну обробку інформації за допомогою спеціальних методів і прийомів, за допомогою яких здійснюється приведення показників у порівняльний вигляд, складання аналітичних розрахунків і таблиць.

Ми згодні із В.В. Сопко та В.П. Завгороднім, що в нинішніх умовах проведення аналізу неможливе без використання ЕОМ, що підвищує вірогідність аналітичних висновків, дає змогу зекономити час, працю, затрати і на цій основі підвищує ефективність даної роботи [11, с. 303].

На четвертому етапі – підсумковому слід здійснювати узагальнення і оформлення результатів аналізу у вигляді відповідних документів, а також представлення цих результатів зацікавленим особам на основі яких слід приймати управлінські рішення.

Висновки з даного дослідження. Отже, дотримання вираженої вище процедури організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів дозволить сформувати необхідну інформацію для прийняття управлінських рішень.

Слід зазначити, що процес організації економічного аналізу процесу експлуатації основних засобів є досить складним і багатограним, а його ефективність значною мірою залежить від досконалості організації запропонованої нами служби економічного аналізу, якості інформаційно-аналітичного поля будівельного підприємства, вибору застосовуваних аналітичних прийомів і методів, кваліфікації фахівців і застосування сучасних програмних продуктів.

Література.

1. Економічний аналіз діяльності промислових підприємств [Текст] / за ред. С. І. Шкарабана, М. І. Сапачова. – Тернопіль : Астон, 1999. – 405с.
2. Кузьмінський А.М., Сопко В.В., Завгородній В.П. Організація бухгалтерського обліку, контролю і аналізу. К. : «Вища школа», 1993. – 223 с.
3. Шермет А. Д. Совершенствовать методику и организацию экономического анализа на предприятиях // Бухгалтерский учет. – 1979. – № 8. – С. 3–8.
4. Шкарабан С. Характеристика стану економічного аналізу в Україні / Степан Шкарабан, Інна Лазаришин // Економічний аналіз : зб. наук. праць каф. екон. аналізу Терноп. нац. екон. ун-ту. – Тернопіль, 2010. – Вип. 5. – С. 10–13.
5. Ковалев В.В., Волкова О.Н. Анализ хозяйственной деятельности предприятия. – М. : ПБОЮЛ Гриженко Е.М., 2000. – 424 с.
6. Коробов М.Я. Фінансово-економічний аналіз діяльності підприємств: Навч. посіб. – К. : Т-во «Знання», КОО, 2000. – 378 с.
7. Мних С.В. Економічний аналіз : Підручник : Вид. 2-ге, перероб. та доп. – Київ : Центр навчальної літератури, 2005. – 472 с.
8. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика : Монографія. – Рівне : НУВГП, 2005. – 369 с.
9. Банггольц С.Б., Мельник М.В. Методология экономического анализа деятельности хозяйствующего субъекта : Учеб. пособие. – М. : Финансы и статистика, 2003. – 240 с.
10. Лазаришина І.Д. Методологія та організація економічного аналізу : Монографія. – Рівне : НУВГП, 2004. – 112 с.
11. Сопко, В. В. Організація бухгалтерського обліку, економічного контролю та аналізу [Текст] : підручник / В. В. Сопко, В. П. Завгородній. – К. : КНЕУ, 2004. – 412 с.

References.

1. S.I. Shkaraban, M.I. Sapachov (1999), Economic analysis of industrial enterprises, Aston, Ternopil, Ukraine.
2. Kuz'minskii A.M., Sopko V.V., Zavgorodniy V.P. (1993), Organization of accounting, control and analysis, High school, Kyiv, Ukraine.
3. Sheremet A.D. (1979), "Improve the methodology and the organization of economic analysis in enterprises", Accounting, vol. 8, pp. 3-8.

4. S. Shkaraban, I. Lazarishin (2010), "Characteristics of economic analysis in Ukraine", Economic Analysis: Collected Works, Department of Economic Analysis Ternopil National Economic University, vol. 5, pp. 10-13.
5. Kovalev V.V., Volkov O.N. (2000), Analysis of the economic performance of an enterprise, Unincorporated business Grizhenko E.M., Moscow, Russia.
6. Korobov M. (2000), Financial and economic analysis of enterprises: Tutorial, Society "Knowledge", KOO, Kyiv, Ukraine.
7. Mnich E.V. (2005), Economic analysis: Tutorial: 2nd edition, revised and finalized, Center for textbooks, Kyiv, Ukraine.
8. Lazaryshyna I.D. (2005), Economic Analysis in Ukraine: history, methodology and practice. Monograph, NUVGP, Rivne, Ukraine.
9. Bankholts S.B., Miller M.V. (2003), Methodology of economic analysis of a business entity: Proc. Allowance, Finance and Statistics, Moscow, Russia.
10. Lazaryshyna I.D. (2004), Methodology and Organization of Economic Analysis. Monograph, NUVGP, Rivne, Ukraine.
11. Sopko V.V., Zavgorodniy V.P. (2004), Organization of accounting, economic analysis and control, KNEU, Kyiv, Ukraine.

Стаття надійшла до редакції 19.07.2014 р.

ТОВ "ДКС Центр"